

BRAZILIJA IMA NOVEGA PREDSEDNIKA

Dr. Vargas navdušeno sprejet v glavnem mestu

Rio de Janeiro, 1. nov. — Dr. Getulio Vargas, vodja liberalne stranke in civilni vodja zmagovalne revolucije, je včeraj prišel v Rio de Janeiro z velikim triumfom in prevzel začasno predsedništvo republike. Eno uro po njegovem prihodu se je zbralo več kot 100,000 oseb na trgu pred palačo Cattete in dr. Vargas je bil gromovito ovacij, ko se je pokazal na balkonu.

Začasni predsednik je izjavil, da prvo delo njegovega režima bo izvajanje vseh nujnostnih nalog za ekonomsko izboljšanje države. Uvedena bo temeljita preiskava starega režima, ki bo deset let nazaj in člani prejšnjih vlad bodo dali odgovor za vse nedostateke; javni izdatki bodo znižani; davki ne bodo zvišani in sedanji sistem pobiranja davkov bo popolnoma spremenjen. Dalje je rekel, da bo takoj imenovana posebna komisija, ki sestavi novo ustavo in dokler ne bo ustava sprejeta — kar vzame najmanj tri ali štiri mesece — bo on služil kot predstavnik ljudstva in ne bo rabil predsedniškega namolova. V zunanjih zadevah ostane novi režim v prijateljskih odnosih z vsemi narodi, zlasti pa z Zruženimi državami, s katerimi želi Brazilija ohraniti najboljše stike.

Medtem se Brazilija vrača v normalne razmere. Slavnosti izjame z voljskimi paradami so prenehale. Bivši predsednik Washingtona Luis je s svojimi ministri vred še vedno ujetnik v trdnjavi Capacabani. Vojaška junta v Rio de Janeiro je morala preklicati svoj sklep, da Luis lahko zapusti Brazilijo, ki ga je naredila na prošnjo kardinala Lemeja. Luis je umaknil svojo resignacijo in še vedno vztraja, da je on predsednik.

Registracija brezposelnih v New Yorku

Policiji so slabi popisovalci, ker se jih ljudje izogibajo

New York. — (FP) — Brezposelni delavci nima veliko za upanja v policijo, da bi mu razkladal svoje nadloge, kadar ga obišče. To je najbrž vzrok, da je policija našla v obdobjem delavskem distriktu samo 13,000 družin, ki so potrebne podpore. "Dobrodelni delavci so dovolj neznozi," je dejal neki brezposelni delavec poročevalcu Federalizirane tiska, "kadar pridejo v stanovanje, da te nadlegujejo, toda policija so še slabši. Naj povem, kaj se je pripetilo meni. Obleden, močan in dobro rejen policaj je prišel v stanovanje in robato vprašal, če je kdo brez dela. Niti časa nisem imel za odgovor, ko je policaj že zaloputnil vrata in zakodrnjal, da že vidi, da ni tukaj nobene potrebe. Utajnil nisem povedati, da sem še eno leto brez dela, kajti policaj je prehitro odšel."

Navadno se vsaka žena brezposelnega delavca ustrahuje, da jo policaj pred durmi. Nekateri pričakujejo, da jim bo policaj povedal, da so njihovi možje prišli v neprimerno, ali pa da jih je zadela nesreča in to jih je bolj prestraši, zato skušajo, da policaja kar najhitreje odpravijo.

Naval brezposelnih v Nemčiji

Berlin, 1. nov. — Neka trdnja v Berlinu je objavila v listu, da se dečka s sedmimi dolarji tedenske plače. Včeraj je navadilo 500 brezposelnih delavcev na ulice dotične trdnje. Poklicana je bila policija, ki je razporedila pro-

Nepokoj med rudarji v W. Va.

Lewisov organizator izgnan iz rudarskega naselbine. Osemsto rudarjev zastavkalo v Kelly's Creeku. Zanimanje med rudarji za reorganizirano rudarsko unijo

New York. — (FP) — Rudarji v južnem delu West Virginije so se pričeli zanimati za umik gibanje, kot poroča Adolph Germer, podpredsednik reorganizirane rudarske unije, ki je obiskal rudarske naselbine in je te dni dospel v New York s organizatorične ture. V krajih, katere je obiskal, je upošteval okrog dvajset tisoč rudarjev. V tem času je na stavki 800 rudarjev, ki so delali v treh premogovnikih v Kelly's Creeku, ki je oddaljen 20 milj od Charlestona. Rudarji v sosednjih naselbinah opazujejo to stavko z zanimanjem in pomagajo svojim tovarišem kolikor pač morejo, kar se zavedajo, da bodo premogovne družbe pričele s kampanjo znižavanja mezd po vsem distriktu v slučaju poraza stavkarjev. Reorganizirana rudarska unija je poslala apel na vse krajevne unije za pomoč rudarjem.

Percy Tetlow, organizator Lewisove unije, je bil izgnan iz naselbine Ward, ker je apeliral na rudarje, naj sprejmejo redukcijo mezd. Germer je dejal, da so rudarji nezadovoljni, ker je Lewisova organizacija dala samo \$1,800 v dveh mesecih v podporo trem tisočem ljudem, ki so prizadeti vlad stavke. Lewisova organizacija v Wardu šteje samo 18 članov in vsi ti stavkajo.

Premogovne družbe, ki lastijo te premogovarske naselbine, so se izgnale nad sto rudarskih družin iz kompanijskih stanovanj, in ko je unija ponudila bonde, da prepreči evikcije, jih je družba odklonila. Sodnik Owens je posvaril družbo, da se mora držati zakona in sprejeti bonde, toda kompanija se ni ozirala na svarilo in nadaljuje s evikcijami. Kompanija je sedaj pričela pritiskati na plinsko družbo, naj sprejme plin stavkarjem, da ne bodo mogli več kuhati svoje hrane.

Se nikdar nisem videl tako odločnosti," je dejal Germer, "kot jo kažejo rudarji v tem kraju. Čeprav so lačni in jih tarajo tudi druge nadloge, so zavrgli vse nasvete glede redukcije mezd." Rudarji v tem distriktu prejmejo \$4.75 na dan, toda premogovne družbe jim skušajo znižati mezo na \$4. Njihovi agenti nabirajo stavkoke in jim pripovedujejo, da je stavka v Wardu končana. V tem niso posebno srečni, kajti ko pridejo stavkoke v naselbino in zagledajo, da rudarji piketirajo premogovnike, jo hitro pobirajo v kraje, iz katerih so prišli.

Čitalke samaritanke so se skregale

Chicago. — Enajst bogatink z Gold Coast, ki so s drugimi milijonarjami vred najele stare in zapuščen okrajno ječo ter jo prekrstile v Tower Town Shelter v vrhu, da bodo tam brezposelni siromaki dobili brezplačno prenočišče, je resigniralo iz vodstva zadnji petek. Usmiljene samaritanke so se sprele med seboj radi vodstva in časti. Z izgubo te časti bo zdaj prenehalo tudi usmiljenje teh bogatih postopaj.

Mraz na jugu, vročina na zapadu

Atlanta, Ga. — Hud mraz je zavladal po Kentuckyju, Tennesseeju in Virginiji. V Severni Louisiani je bila bela slana in celo v Floridi je temperatura padla na 40 stopinj.

Los Angeles, Cal. — Tu je zavladala silna vročina. V petek je termometer kazal 92 stopinj. Po južni Kaliforniji divjajo gozdni požari.

UČENJAK POTR- JUJE SORODSTVO Z OPICAMI

Dr. Landsteiner v New Yorku, ki je pravkar dobil Noblevo nagrado, navaja svoje mnenje

New York. — Dr. Karl Landsteiner, ki je pravkar prejel Noblevo nagrado za leto 1930 radi svojih avetovnih zaslug v medicini, je 31. oktobra dejal v intervjuju, ko so mu mnogi znanstveniki čestitali, da je pri svojih dolgotrajnih eksperimentih s krvjo človeških opic in navadnih opic prišel do prepričanja, da je med človekom in človeškimi opicami več sorodstva kot pa med človeškimi in nižjimi opicami. Vred tega se pridružuje onim znanstvenikom, ki zagovarjajo stališče, da človeška opica ni noben "missing link" (manjkajoči člen) med človekom in nižjim živalstvom, pač pa sta oba, človek in človeška opica, potomca nekega prednika, ki je daleč oddaljen od nižjih opic.

Dr. Landsteiner je specialist v imunologiji. To je nova veja medicinske vede, ki se je razvila pred nekaj leti s Pasteurjevo imunizacijo nalezljivih bolezni in odkritjem toksinov (protiteles). On se uporablja v obliki serumov kot cepitve in čuvaljo človeka, da se ne nalezijo dotične bolezni. Pri tem poslu ima veliko opravka s analiziranjem krvi raznih živali in njegove poskušnje so potrdile že prej dognano dejstvo, da imajo človeške opice prav tako kri kot človek. Človeška kri se brez ovir meša s krvjo človeških opic in nima nobene negativne reakcije, dokler se kri nižjih opic teko meša in slabo učinkuje na človeško kri.

Dr. Landsteiner je star 62 let in v Ameriko prišel s Dunaja leta 1922. Ves ta čas je namočten v Rockefellerjevem raziskovalnem institutu medicine. Noblevo nagrado mu je prinesla \$48,000.

Poster odgovarja na kritike v časopisju

New York. — William Z. Foster, komunistični kandidat za guvernerja, je te dni odgovoril na kritike v newyorških dnevnikih, v katerih je rečeno, da so zahteve v komunističnih programih za odpravo brezposelnosti pretrane. "Ker vemo, da je brezposelnost posledica kapitalizma," je dejal Foster, "naše zahteve precej skromne."

Komunistični program za odpravo vsebuje zahtevo za \$25 tedenske podpore za vsakega brezposelnega delavca in pet dolarjev posebej za vsakega otroka.

Vprašanje cestne železnice predloženo volilcem

Kansas City, Kans. — Volilcem bo predloženo vprašanje glede načrta, da mesto prevzame vodstvo nad cestno železnico, ki je sedaj v privatnih rokah. Zagovorniki mestnega lastništva cestne železnice so prepričani, da bodo lahko znižali yoznino na pet centov, če se jim bodo njihovi načrti posrečili.

Maurer aretiran v Pittsburghu

Celo meščansko časopisje je protestiralo proti postopanju policije

Pittsburgh, Pa. — (F. P.) — James Maurer, socialistični kandidat za guvernerja, je bil aretiran, ko je skušal nagovoriti množico s stopnja poslopja, kjer so imeli republikanci shod dva dni prej in jih ni nihče motil. Takoj policija je povročila, da je Maurerjevo ime prišlo na prve strani pittsburghskega časopisa.

Poleg Maurerja sta bila aretirana tudi Arthur G. McDowell, predsednik shorovanja; in Louis Weisbart, član okrajnega socialističnega komiteja. Ispuščeni so bili potem, ko je bil za nje položen bond v znesku \$50, katerega je preiskoval dr. William J. Van Essen, socialistični kandidat za sveznega senatorja.

Ko so socialisti vprašali za dovoljenje za sklicanje shoda, jim je policijski superintendent Walsh prožnje odbil, ne da bi navedel vzrok. Ko so socialisti in Unija za ameriške civilne svobodščine protestirali proti aretaciji, je Walsh izjavil, da je zborovanje, ki so ga pred dvema dnevnoma imeli republikanci, pokazalo, da je bil ovrhan promet, toda socialisti so se upomnili, da jim je bilo dovoljenje odklonjeno tri dni prej, predno se je vršilo republikansko shorovanje.

V komitatu, ki je izročil protest mestni upravi glede postopanja policijskega superintendenta, so bili med drugimi Allen G. Harper, tajnik podružnice Unije za ameriške civilne svobodščine, Albert E. Day, metodistični pridigar, rabino Samuel H. Goldenson in odvetač Henry Ellenbogen.

Vsi leti so kritizirali postopanje policijskega superintendenta in dnevnik "Post-Gazette" je prišel uredniški članek, v katerem je bilo rečeno, da je bil Walshev izgovor pretvora, kar je republikanski shod pokazal, da ni bil ovrhan promet, kot je trdil on v odgovoru socialistom. Walsh je s svojo akcijo pokazal diskriminacijo proti manjšinski politični stranki, kar mora obojati vsak nepristranski državljan, piše ta list.

Diskriminacija pri razdeljevanju podpore

New York. — Naoprotniki tammanitakih politikov so prišli na dan s obdolžitvami, glede razdeljevanja podpor brezposelnim. V okrajih, katere kontrolira demokratska politična mašina, gledajo politiki, ki imajo nadzorstvo nad razdeljevanjem civil in oblike, da dobijo njihovi pristaši več kot drugi.

Isto je pri podeljevanju dela v mestnih parkih. Tudi tukaj se v prvi vrsti skrbijo za tiste, ki jih priporoči demokratski politik.

"Prostovoljno" prispevanje se širi

Cedar Rapids, Iowa. — Nameščenci tukajšnje Newmanove departmentne prodajalne, največje v mestu, so se zavezali, da bodo dajali polovico dnevnih plač mesečno skoki vso zimo za brezposelne delavce.

OBLAČILNA FIRMA SE PODALA PRITISKU

Pristala je na vse zahteve stavkarjev

New York. — (F. P.) — Oblačilne trdnje v New Yorku, ki izdelujejo drage ženske obleke in so napovedale poraz oblačilnim delavcem, ki so zastavkali, so bile presenečene, ko so izvedele, da je Milgrim Bros. Co., znana protijunijska družba, naznanila, da bo sprejela vse zahteve stavkarjev. To pomeni priznanje unije, tri dolarje povznanje meze na teden, petdnevnik in 40 ur dela v tednu. Kompanija se je tudi podala zahtevi, da ne bo odslavljal delavcev, ne da bi se vsak slučaj odložitve pred predloži arbitražnemu odboru. To so bile glavne zahteve oblačilnih delavcev, katerim se je družba upirala, kar je končno tudi privedlo do stavke.

Sezona družabnih zabav je ustvarila zahtevo za drage obleke, je dejal tajnik unije oblačilnih delavcev Boris Dralain, in Milgrim Bros. Co., ki je bila obično prizadeta, ko je dvesto delavcev rebeliralo proti "yellow dog" pogodbi, katero jim je hotela valiti, se je morala podati. Družba se je bala, da bo izgubila velika naročila, se je raje podala in uodila zahtevam stavkarjev. Dralain sodi, da je še okoli 700 delavcev na stavki pri drugih oblačilnih firmah, ki pa se bodo najbrj podale pritisku in zahtevam stavkarjem.

Ženska stranka preloščila

Naslov na odpravo ponedeljnega dela za ženske in otroke v tekstilni industriji smatra za diskriminacijo

Washington, D. C. — (F. P.) Ker se je Cotton Textile Institute po dolgih letih opozicije napram zahtevam delavskih unij, končno sganil in priporočil taktilnim tovarnarjem, naj ne upošlejuje žensk in otrok za pomočno delo v tovarnah, je sedaj prejel protest od Narodne ženske stranke, ki pobija to reformo. Protest je bil poslan Walker D. Hinesu, predsedniku instituta.

Ta ultra feministična organizacija je v prošlosti pobijala legialacijo za protekcijo delovnih ur in dolžbe o minimalnih mezdah za ženske in otroke v industrijah. Vodstvo stranke je vselej argumentiralo, da ima taka protekcija namen izpodrinuti ženske iz industrije, da pridejo na njihova mesta možki. V sedanjem slučaju pravi, "da je odločitev žensk ne pa možkih s pomočnega dela v tovarnah diskriminacija napram ženskam."

Mrs. Harvey Willey, načelnica narodnega odbora ženske stranke, je dejala, da ženske ne opravljajo pomočnega dela v tovarnah, ker jim je v to zabavo, temveč zato, ker jih v to silijo potreba. Ako tovarnarji odzavamejo delo ženskam in ga dajejo možkim, ne zmanjšujejo s tem števila brezposelnih delavcev, je izjavila mrs. Willey.

Novi režim v Peruju upošteval vse brezposelne

Lima, Peru, 1. nov. — Ekonomski razmere v Peruju so se vedno slabše, kljub temu je nova vlada zaprla vse javne kuhinje za brezposelne in naznanila, da brezposelnosti ni več. Kako je vlada to naredila? Pobrals je vse brezposelne delavce v mestih in jih razposlala na vse kraje, kjer so javna dela v teku.

Hisa komitaja za varstvo hiš se podira

Varišava, Poljska, 1. nov. — Vsa Varišava se danes smeje nareči, ki je zadela mestno komitaja za varstvo stanovanj. Hisa, v kateri stanuje komitaja, se je včeraj podirala in komitaja so komaj odnesli zdrave kolo.

Lewisove mahinacije med rudarji

Njegovi agenti agitirajo za odpravo dela a stroji v ilinolskih premogovnikih

New York. — (F. P.) — Kampanja, ki so jo pričeli Lewisovi agenti v dvanajstem rudarskem distriktu, da se odpravi vse delo a stroji v premogovnikih, da se na ta način da prilika večjemu številu rudarjev do dela, je v resnici sarota, ki jo je skoval John L. Lewis, predsednik stare rudarske unije, da uniči premogovno industrijo v Ilinolu, je dejal Adolph Germer, podpredsednik reorganizirane rudarske unije v intervjuju s časopisnimi poročevalci. Krajevne unije, ki so se pridružitve tej kampanji, se ne zavedajo posledic, ki bi nastale v slučaju, da se delo a stroji ukine.

Premogovniki, v katerih je uvedeno strojno delo, so najstarejše obratovali, je dejal Germer. Če bi se vse strojno delo v rudnikih nenadoma uknilo, bi to pomenilo, da bi Ilinolska premogovna industrija ne mogla konkurirati s ono v Kentukiju in v drugih državah, kar pomeni, da bi bilo še večje število ilinolskih rudarjev ob delo.

Mooney bo čakal v zaporu

Državno vrhovno sodišče je še dvakrat odložilo raspravo o zahtevi pomilostitve

San Francisco, Cal. — Vsa kaže, da se bo sodeva glede pomilostitve Mooneyja in Billingasa zaviževala še več tednov in ni upanja, da bo predložena guvernerju Youngu pred končenjem njegove službene dobe, ki poteka 5. januarja prihodnjega leta.

Državno vrhovno sodišče je preobloženo s delom in mu bo vzelo najmanj dva meseca časa za pregled nove evidence v dokumentih, ki vsebujejo pol milijona besed. To je potrebno, predno more vrhovno sodišče priporočiti Mooneyja in Billingasa guvernerju v pomilostitev. Če bodo priporočila ugodna, tedaj guverner lahko izda odredbo za pomilostitev. Toda sodišče ima toliko rednega dela, je dejal načelnik državnega vrhovnega sodišča Waste, ki je še dvakrat odložil raspravo o tem slučaju, da se ne more baviti s to zadevo.

Kadar bo Young zapustil svoj urad, se ne ve, kakšno stališče bo novi guverner zavzel napram Mooneyjevi zadevi. Da bo Young naslednik sedanjí župan v San Franciscu James Rolph, je skoro gotova stvar. Ta pa se je skrbno izogibal vsakemu komentarju in nihče ne ve njegovega mnenja glede pomilostitve Mooneyja in Billingasa. Dosedanji izgledi ne kažejo, da bosta žrtvi razredne justice kmalu na svobodi.

Amerika izgublja trgo

Washington, D. C. — Amerika počasi izgublja trg v Aziji za svoje bombalne izdelke. Glavna tekmovalka Ameriki je Japonska, kot se glasi poročilo trgovskega zastopnika v ameriškem konzulatu v Tokiju, ki ga je poslal sveznemu trgovinskemu departментu. Izvoz tekstilnih izdelkov iz Japonske se je kljub depresiji v prešlih osmih mesecih znižal samo za šest odstotkov, dočim je ameriški izvoz v isti dobi padel za 29%.

Mellon kupuje slike od sovjetov

London, 1. nov. — "The Daily Mail" poroča, da je ameriški zakladnik tajnik Andrew W. Mellon kupil slovito delo alikarskega umetnika Van Eycka "Oznanjenje", ki je bilo shranjeno poleg drugih dragocenih umetnin v Hermitage muzeju v Leningradu.

ŽUPAN SPREJEL KOMUNISTIČNO DELEGACIJO

Obljubil jim je, da policija ne bo več razbijala shodov brezposelnih delavcev in se ne bo vmešavala v komunistična zborovanja

Detroit, Mich. — (F. P.) — Pettisov nezaposleni delavec se je udeležil demonstraciji pred mestno hišo, da tako protestira proti načrtu glede omiljenja brezposelnosti, katerega je predložil župan Murphy mestnemu svetu in predstavnikom industriji in trgovine. V istem času pa je župan sprejel delegacijo komunističnih voditeljev, kateri je načeloval Philip Raymond, kandidat za župana pri prošlih mestnih volitvah. Raymond je predložil zahteve za odpravo brezposelnosti, ki so med drugim vključevale \$20 tedenske podpore za vsakega brezposelnega delavca, za vsakega otroka nadaljnjih \$5, preprečitev izgubljanja iz stanovanj, brezplačno razsvetljavo, hrano in prsto vožnjo po cestni železnici.

V svojem odgovoru je župan poudarjal, da je njegova administracija storila že mnogo, da se zmanjša trpljenje družin brezposelnih delavcev, toda zahteve za \$25 tedenske podpore za vsakega brezposelnega, prsto hrano, stanovanje in brezplačno vožnjo po cestni železnici, je imenoval za nesprejemljive in nerealne. Če bi se sprejel vse te stvari od meste, ne bi maral nikdar delati, je dejal Murphy.

V odgovoru na obščino, da policija preganja komunistične govornike in razbija shode, je župan dejal, naj mu predlože dokaz, da so vsakom posemamemu slučaju in on bo gledal, da se to ne bo več ponavljalo.

Policija ni nadlegovala demonstrantov, ki so se zbrali pred mestno hišo, ker je župan pred naročili policijskemu načelniku, naj se njegovi policaji ne vmešavajo, ker se je še vselej pokazalo, da navzočnost policije pri shorovanjih povzroča nemire in izgredo. S tem je Murphy pokazal, da se bo držal obljube, ki jo je dal uradnikom Unije za ameriške civilne svobodščine pred volitvami, da on verjame v svobodo govora, tiska in shorovanja. Takrat je Murphy tudi obljubil, da bo določil posebne prostore in parke, kjer bo vsakdo lahko povedal svoje mnenje o katerikoli predmetu. Policija bo le tedaj respektirana pri ljudeh, če bo sama spoštovala pravice državljanov, je dejal župan. Vsaka organizacija in skupina ima pravico do kritike in demonstracij in nobena vlada bi ne smela ovirati državljanov, kadar hočejo izraziti svoje zahteve.

Potresno žrivo v Italiji se množi

Število je naraslo na 50 mrtvih in 400 ranjenih. Škoda v porušeni mestih je ogromna

Rim, 1. nov. — Število žrtv četrtkovskega potresa na centralnem obrežju Adrianskega morja je po oficelnem domnevanju do danes naraslo na 50 ubitih in okrog 400 ranjenih. Veliko ranjenec je še umrlo in seznam mrtvih bo vsekakor večji. Samo v Senigalliji, kjer je bilo središče potresa, je 35 mrtvih. Tam je potres zahteval največ žrtv v farni cerkvi Santa Maria, ki se je podrla med mazo; strop se je zrušil na vernike in jih pokopal s duhovnom vred, ki je težko ranjen.

Več tisoč oseb je ostalo brez strehe. Prebivalci se ne upajo v hiše, ki še stojijo in prenočujejo v šotorih.

UNITE JOB RELIEF BOARDS

Voditelji pomožne akcije za brezposelne v Chicago, namreč predstavniki raznih odborov, ki konfederirajo s splošni vseh odborov in podzborov v eno veliko pomožno armado. Z desne na levo so: W. R. Reynolds, B. M. Squires, J. D. Hunter, Geti (naslednji) in E. L. Ryerson Jr.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE ZJEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna in zbirna družba (slovenska) v Kanadi: \$2.00 na leto, \$1.00 na pol leta, \$0.50 na četrt leta; na leto: \$1.50 na leto, \$0.75 na pol leta, na četrt leta: \$0.375.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$1.50 per year, foreign countries \$2.00 per year.

Črna uprava po dopisih: Rokopisi se ne vrnejo.

Advertising rates on agreement: Manuscripts will not be returned.

Naslov na vsa, kar ima stik s: Prosveita

567-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v objavi, na primer (Sept. 30-30), pomeni vsako leto na vsaki strani, da v tem letu ni bilo nobenih sprememb. Posvetilo je posvetilo, da v tem letu ni bilo nobenih sprememb.

Angleški teater

Kadarkoli se odpre angleški parlament, imajo ameriški poročevalci precej zabave z opisovanjem srednjeveških ceremonij pri otvoritvi. Ceremonije se jim zde bizarne stvari, kajti, ko je delavca vlada, ki izpoveduje demokratično vseh fazah življenja. Delavska vlada bi se smela trpeti barbarskega aristokratskega nakita, ki se vleče v Londonu še stoletja. Pa ga trpi.

Pomp je res smešen. Kralj in kraljica se pripeljeta v starodavni kočiji, ki jo vleče tri pare konj v dolgem vojaškem spremstvu. Otvoritev se izvrši v lordski zbornici, kjer vse lesketa avile, zlata, diamantov in finega perja; vsi se pote po teži dragocenih plaščev, lasulj in čofov in vsi se gizdijo z meči, trakovi in blekoma vanje vrste. Tudi delavski ministri — bivši železničarji, tekstilni delavci in tesarji — so prav tako našmirljeni. Navzoči diplomatje so tudi v uniformah in ameriški ter sovjetski poslaniki, ki nimata uniforme, pa navlečeta nase frak in natakneta bel naprsnik.

Ljudje se vedno ljubijo blek, žive barve, perje in slični sijaj, sploh ceremonije. Zlasti oblast se rada našmirla, da s tem pokaže, da je nekaj več. To izvira še iz divjaških časov. Divjaški poglavar je bil namazan, nakopirjen in grozno maskiran, da se go se ga bolj bal. Forme so se menjale, toda blek je v bistvu ostal do današnjega dne. Marsikje je to še izgubilo vse pomen, toda izginiti noče popolnoma, ker je preveč prirečeno. Tisoč in tisoč letne barbarske navade grede težko s človeka. S propadanjem monarhizma izginja čofaraki sijaj iz vlade, drži pa se še armade in cerkve. Ko padeta militarizem in praznovratstvo, izgine tudi šmarna uniforma in ornat s ostalimi ostanki barbarske dobe vred.

Amerika se je otresla šmarnice v javnih službah, toda ne popolnoma. Sodnike je oblekla v črne plašče, da strahijo kakor krokodila. V privatnem življenju pa ni Amerika nič bolj od Anglije in Indije. Amerika se posvečuje teatru angleškega parlamenta in poveljskim paradam v Parizu, Madridu in Rimu, tu pa kar mgolgi privatnih redov, ki menda obstoje samo zato, da se člani in voditelji lahko vsake kvatre našmirljo s perjem, trakovi in čofi. Nikjer ni toliko absurdnih, otročjih ceremonij kakor baš v Dolarku. Povprečni ameriški človek je pod tenko kožo farsne civilizacije še vedno indijanski barbar, kar rad pokaže pri prvi priložnosti.

Navihani Shaw

Pred nekaj dnevi je George Bernard Shaw dejal, da je vera vedno v pravem in veda vedno v krivem. Kar vera postavi, to stoji, kadar pa veda reši kak problem, takoj izrova deset novih problemov.

Shaw je znan kot velik sarkastik; to se pravi, da so rad fino ponorčuje iz vseh mogočih stvari in tudi iz samega sebe, če je treba. V tem je res mojster. A v njegovem sarkazmu ni samo golo zbadanje. Shaw je prepričan, da bi to delal. On ne spada med one sladkoleze, ki slikajo radi slikanja, pišejo drame radi drame, pojejo radi petja in modrujejo radi meglene modrosti. Sicer ima Shaw svoje muhe in trme, ki so zanj značilne, vendar pa imajo vsa njegova dela jasno določen smoter.

Shaw dobro ve, zakaj je naredil gornjo opazko o veri in vedi. Na svetu je mnogo vernikov te ali one pripadnosti, ki radi priznajo, da je znanost v marsičem v pravem, dočim se bodo glode vere vsi skregali, katera je namreč v pravem; vsak bo rekel, da njegova vera ima prav in druge so krive. V nočem se pa vse religije strinjajo: vse imajo fikšno sliko sveta in življenja. Na podlagi verskih "resnic" je vse stalno. Če osvobodimo te "resnice", je enkrat za vselej vse prav. Sprememba se ne sme priznati, ker potem bi padla "resnica" v vodo. Zato pa pravi Shaw: Kar vera postavi, to stoji! —

Veda ne dela tega. Veda priznava dejstvo razvoja, nestalnosti v vsem kar je. Nič ni stalnega! Nič ni fiksnega! Zato pa se pojavi na vsak rešen problem deset novih. In nobena resnica ne drži stalno! Kako naj drži v neskončnosti izpreminjanja?

V resničem vsemirju in resničem življenju — kolikor ga pozna veda — ne more biti nobene večne stalnosti. Nestalnost edina je stalna!

Glasovi iz naselbin

Zanimiva beležka iz raznih krajev

Iz West Parka

West Park, O. — Stalnega poročevalca menda ni in to je torej vzrok, da malo kdaj vidimo kakšen dopis ali novico iz te naselbine v Prosveti. Menda je namreč, da se nas je lotila nekaka zaspanost in poobitost. No pa saj čudnega ni nič, kajti industrijska depresija, ki vlada sedaj, menda po celem svetu, posebno pa Hooverjeva prosperiteta, je prizadela tudi tukajšnje delavske družine ter jim pustila nezajeljene počitnice, s katerih jim ne pomaga ne molitev ne hudič.

Kakor druga leta tako tudi sedaj republikanski kakor demokratski kandidati trobijo ljudstvu, koliko so že in koliko dobrega bodo še storili vsaj pri sebi, siromašnega delavca, pri tem pa skrbno skrivajo že zastareli dokaz, da so le hlapi kapitalističnega sistema. Zakaj je sedaj taka brezposelnost, tudi nihče ne pove, in koliko časa bodo še. Glavni program jim je ali bo "wet" ali "dry".

S tema dvema besedama zavajajo ljudstvo, ki jim, seveda gre tudi na limance. Akoravno delavski listi vedno snova poudarjajo in pijejo, da naj se delavstvo zbudi in organizira v delavski politični organizaciji, je vendar še veliko ljudi, ki tega nikače ne morejo ali ne želijo zapostaviti. Pravijo: Oh, kaj bom volil socialisti, ko pa vem, da gotovo ne bo izvoljen. Rajši volim republikanca ali demokrata, pa bom vedel, da je moj glas nekaj veljal. To pa ne pomisli, da si je s tem naložil sopet eno veliko prazno brenko na svoj pukelj.

Tukajšnjim zavednim rojakom, ki imajo zavest, da so delavci, priporočam, da zopet oživijo socialistični klub, ki je bil pred časom precej aktiven ter s tem pokažejo, da se ne osirajo na tiste, ki so prežeti s starimi tradicijami in klerikalizmom in da se ne dajo voditi republikanskim, demokratskim bosom, ki veliko obljubljajo ne dajo pa nič.

Dokaz: neki tukajšnji rojak je volil demokratskega kandidata za koncilmana, ki je bil izvoljen. Čez čas je dotični rojak bil bres dela. Poprašal je šel tega moža, ako mu bi mogel kaj pomagati ali vsaj kje priporočiti za kakšno delo. Toda dotični koncilman mu je malomarno odvrnil, da ni bil izvoljen za employment managerja. Pred volitvami je pa obljuboval, da bo vsakemu rojaku na razpolago, ki bodo njegovi volili. Torej "evo ti ga"! Koncilman ima delo, toda dotični rojak pa še danes ne.

H koncu moram še poročati, da se je na tukajšnjim železniškem križišču prigodila nesreča, ko je od Big Four družbe brzoval tekčelj v mestni avtobus ter ga popolnoma strl, kakor tudi en avtomobil in eno motorno kolo. K sreči ni nobeden mrtev, toda ranjenih je pa pet, tudi dva hrvatake narodnosti. Kdo je kriv te nesreče, se ne ve; toliko je pa gotovo, da bi bil na tistem mestu potreben nov most kot je bil že pred časom v načrtu, toda ga še sedaj ni. Menda čakajo, da bo še več nesreč.

Paul Slabe.

Poročilo o prireditvah

Collinwood, O. — Program kluba št. 49 v SDD na Waterloo rd. dne 28. okt. se lahko šteje med prvovrstne, vsaj tako so se izražali o njem posetniki. Vse točke so dobro izpadle, "Tirole" in Vajia (tj. alica) sta pa bili med prvimi.

Nastopila je kot govornica s. Anna P. Kraska iz Parkhilla, Pa., in napravila je zelo dober vtis. Mnogi so prišli na prireditve radi nje, da slišijo nako "Vipavko". Ona je govornica in toplo je priporočala ostalim naselbinam, da jo povabijo na svojo prireditve. — Sodruginja Kraska je v pondeljek večer predavala v SND na St. Clairu. Udeležba je bila velika, okrog 300 ljudi, ki so jo z velikim zanimanjem poslušali, posebno ženske, katerim je bilo v prvi vrsti predavanje namenjeno. — Predavanju je sledila prosta zabava.

Ne smemo pozabiti, da ima pevski zbor Zanja, odsek ok. kluba 27, svojo prireditev na Zhalvini dan dne 27. novembra.

Godba "Bled", ki je tudi pri nas nastopila, bo pa priredila svoj koncert dne 30. nov. v SDD na Waterloo rd. Naša dolžnost je, da se udeležimo in podpiramo naše napredne ustave.

Frank Barbič.

Za delavstvo vedno blažje

Pewee, Ill. — Da se naše naselbine tako malo ališji, ni vzrok temu prevelika zaposlenost, pač pa ker dobrega nimamo za poročati, slabega pa je povsod dosti. Brezposelnost je tukaj velika, pa še večja bo, ko se bo stara teta zima nam prikradla in poglala vse sunanje delavcev v hišo za peč.

Zdi se mi, da gre Amerika vsako leto nazaj z veliko tistostjo. Vsako leto je slabše, svedoča uboga delavska, za kapitaliste pa gre na boljše. Oni si znajo pomagati in kupujejo milijone; delavci si ne more in samo moč in dela za delodajalca. Se srečnega se počuti, ako ima delo in ni ne vpraša, koliko se zasluži. Samo da dobi nekaj, da lahko kupi kruha in kar je najbolj potrebna za družino.

Tako kapitalisti uničujejo uboge ljudi. Kaj njih briga delavci, saj imajo mašine, da delajo zanje. Ali enkrat se bodo ljudstvu odprle oči in bo na volilni dan izvolilo ljudi iz svoje srede, ki bodo v zbornicah delali za nas in ne proti nam. To mogoče ni več daleč.

Anna Metelko.

Akcija za Dom

West Allis, Wis. — V West Allisu obstoji organizacija s imenom Slovenski auditorji. To ime ima šele eno leto, prej je pomenila s imenom Slov. dom. Namen te organizacije je postaviti si skupni dom slovenskih naseljenecov v West Allisu, kjer naj bi imeli pevski in dramske vaje, predavanja, shode ter druge podobne tečaje, kakor tudi veselic in druge zabave. V kratkem povedano, to naj bi bila kulturna, zabavna in gospodarska ustanova za vse tukaj živeče Jugoslovane.

Da potrebujemo lastni dom, ni nobenega dvoma; dobro pa je, da se v takem slučaju temeljito in vsestransko premisli in upoštevajo vse okoliščine in razmere predno se prične z gradnjo. Tukaj pridejo prvi lokalni gospodarstveniki razmere v poštev, in drugje pa splošno po vsej deželi, kajti te mnogokrat segajo globoko v vse panoge življenja. Prezreti se ne sme ničesar, kar bi morebiti škodovalo, bodi si v enem ali drugem ožru, pa naj si mislimo na prostor, kjer naj bi stavba stala, na kako visoko vso to smemo računati, da bo odgovarjala potrebam in duhu časa, in kar je glavno, da bodo zajamčeni vsi dohodkov, brez katerih je obstoje nemogoče, kajti dohodkov je največ odvisen obstoj organizacije.

V tem oziru je treba jemati lokalne razmere najbolj v poštev, ker ako ni v kraju, kjer se misli graditi skupni dom, zajamčen obstoj naselbine, ni tudi vredno se igrati za istega. Po nekaterih rudarskih naselbinah so ravno to dejstvo prezrli. Ker niso računali na obstoječe ekonomske razmere, so bili mnenja, da vedno ostane tako kot je bilo tedaj, ko se je obratovalo s polno paro. In tako so si po nekaterih naselbinah postavili svoj skupni dom, od katerega je bilo treba nekega dne vzeti slovo, ker so jih v to prisilile ekonomske razmere, katere so tako močne, da je treba vedno z njimi računati.

Kar se tiče razmer v West Allisu, smemo trditi, da so dani vsi pogoji za obstoj take ustanove, prvič ker mesto samo na sebi tako rapidno raste, da je v teku 10 let, od 1920. pa 1930., naraslo za 155 odstotkov. Le malo katero mesto se more ponahati s takim porastom. Razmeroma s prebivalci je tukaj veliko industrije. Rojaki z rudarskih naselbin vedno prihajajo sem, in s tem je naselbina narasla od 500 naseljenecov na 2000, od dveh družin na 7. Dasi po celi Ameriki nadomestajo stroji delavce, se ruderji selijo v industrijska mesta, kar preloži in ruderji nadomestajo drugi elementi, to se

vodna sila, olje in stroji, ki pripomorejo, da se industrijska mesta bolj množijo kot kdaj poprej.

Dosedaj je organizacija Slov. auditorij delala precej stvarno in smoteno, kar daje upanje, da bo tudi v bodoče. Da pa se ideja čim prej uresniči, je neobhodno potrebna kooperacija vseh tukajšnjih naseljenecov, kajti brez njih moralne in finančne pomoči je nemogoče misliti, da se bo ideja kmalu uresničila.

Da se pa pokaže, da ima organizacija v sebi življenje in plemenito idejo, je potrebno, da se od časa do časa vršijo zborovanja in veselice. Radi tega je bil sklep storjen, da se napravi veselico s igro dne 9. novembra v Labor dvorani na 56. in National ave. Ime igre je: "Strah z dolgo roko" in se bo izvajala popoldne ob 5. uri. To naj si vsak zapomni in pride pravčasno v dvorano. Kdor pride pred 3. uro pop. bo, ako mu bo sreča mila, dobil še nekaj posebnega, torej ne zamudite, da vam ne bo žal. — Frank Čadež.

LJUDSKI GLAS

Še malo odgovora

Chicago, Ill. — Vem, da ni lepo prepirati se v javnosti, toda stvari, ki jih uganjajo naši "zdrusovalni progresivci", me silijo, da povem v javnosti kaj v resnici so ti ljudje.

V številki 250 Prosvete piše br. Shragal med drugim: "Če bi brat Lotnikar prečital zapisnik društva 38, bi se lahko prepričal, da se moj dopis ujema s tistim." Bratu Shragu naj bo povedalo, da meni ni potreba čitati zapisnika, ker imam še toliko dober spomin, da vem kaj se je sklepalo na naših sejah. Kar se tiče glasovanja o združitvi, mi je pa tudi znano kako je izpadlo, saj sem bil araven pri štetju glasov. Daje piše: "Dokazali ste sami, da ste proti združitvi, in to je zadosti." — Da! Bil sem proti združitvi, katero sta nam hoteli kar uveljaviti, to pa zato, ker sem sprevidel, da ne bi združitve prinesla nobenih koristi, pač pa še več bojev in sovražnosti, katero je še tako preveč zasejalno. Društvo 38 in 131 sta dovolj močni, da se vsako samo zase lahko vzdržuje, polje je tudi dosti veliko za pridobivanje novih članov; čimveč je tekmovanja pri društvih, tem bolje.

Brat Shragal daje piše, da mu je za principe SNP. Mogoče ampak jaz ne verujem, ker sem podutisil, da je on prišel k našemu društvu največ radi tega, da bi imel več prilike napadati one, ki jih sovraži. Njegov pristopni list je bil narejen za društvo 131, toda premislil se je in ga je prinesel k nam ter pričel takoj boj proti socialistom in tistim gl. odbornikom SNP. "Kateri ima on v želodcu". Ni še bil tri mesece član našega društva, že je sprejel mesto v odboru za protestno resolucijo proti gl. odboru. Na decemberski seji je instiriral, da ima on pravico kandidirati in biti voljen v katerikoli društveni odbor, akoravni je ni bil član društva tri mesece.

To in še marsikaj drugega pač dokazuje, da je njemu prokleto malo za principe SNP, pač pa mi je za svoje osebne namene. S taktiko čikaških socialistov se ne strinja, kar mu rad verjamem in celo rad vidim, da to pokaže v javnosti, kajti če bi nas hvalili bi najbrž ustvarili slabo mnenje o čikaških socialistih med sodrugimi izven Chicago. Visto Lotnikar, član društva št. 38.

Odgovor na newburške polemike Cleveland, Ohio. — Ker noče biti konec javkanja in zbadanja se bom pa še jaz malo oglašal glede dopisa, v katerem odgovarja brat Joseph Lever Louis Čurk v Prosveti dne 23. oktobra.

Brat Lever vprašuje, zakaj ma njegovi dopisi tako jeze. Prav nič. Le to, ko piše, da je bil njegov dopis vabilo k društveni slavnosti. Vaška glava in fna svojo pamet. Njegova glava ali pamet pa je gotovo bila prav daleč zamisljena na komuniste in socialiste, ko je pisal tisti dopis in jaz moram priznati, da je gotovo pozabil na slavnost in kaj da piše. Kot razvidim, je gotovo mislil, da bodo na dotični dan imeli predavanje komunisti in socialisti, na kar jaz nisem mislil. Če se pa kaj popraskate komunisti in socialisti, to mene prav nič ne boli, ker se prav nič ne vrtim v te stvari ali politiko. Piše, zakaj pa ne odgovorjam. Zato naj drugi vzame list v roke in ga toliko časa drži, da mu bo mogoče odgovorjati. Potem gotovo pride na dan, zakaj in pred kom zagovarjam društvo in kdo ima prav.

Glede oblačnega vremena. Če je pri njem oblačno, pri meni je že jasno, kar se ni, pa bo kmalu. Brat Lever me vprašuje, zakaj se ne poslužujem Prosvete. Kakor vidim, prav malo čita, in kako mora biti on tako napreden človek? Kajti moji dopisi so bili prebrani v treh listih, v Prosveti, Ameriški domovini in Enakopravnosti. Kot člana ga Prosveta prav malo zanima, ker ni opazil mojega odgovora, ali demokratski listi ga prav zanimajo, ker jih kolekta po hišah, da doma o njih razmisli. Meni ni potreba, kajti upoštevam vse liste.

Louis Čurk, član št. 477.

Belokranjski izseljenec

Strekljavec, sredi okt.

Procentualno največjo količino k izseljevanju iz kraških predelov Slovenije prispeva Bela krajina. Izseljevanje nam dobro predočuje že statistični pregled ene same belokranjske občine. Vzemimo statistiko občine Semič, kajti približno iste podatke o izseljenosti v Ameriko imajo občinski arhivi ostalih občin črnomeljkega sreza.

Semiška občina s davničnimi občinami Strekljavec in Pribeje obsega teritorialno 4114 ha 77 a 94 kv. met. Na ozemlju je 653 hiš in po ljudskem štetju iz leta 1921. 1970 prebivalcev. Iz teh domačin se je izselilo v Ameriko po vrsti v letih 1920 do 1929 179 zdravih moških oseb. V posameznih letih se ti izseljenci vrstijo takole: 17, 8, 18, 17, 26, 27, 29, 26, 29, 2.

V letu 1929 je bilo izseljevanje v Ameriko omejeno. Izšli se lahko sedaj samo ameriški izseljanci, ki biva v naši državi. Od leta 1920. do danes se je izselilo 10% prebivalcev iz semiške občine, pri tem seveda niso šteti mladoletni, otroci in ženske, marveč samo polnoletne moške osebe od 21. do 45. leta, ki so zadostile svoji vojaški dolžnosti. Čim strožje mere so podzele ameriške oblasti proti nam izseljencem, tem bolj pada število izseljencev in ko je bila ani vselitve prepovedana vsem, ki niso ameriški državljani, je padlo število izseljencev na ničlo.

Številke izseljencev v Ameriko v posameznih letih jasno govorijo, koliko truda bo še treba s strani intelektualnih krogov v Beli krajini, da se bo naš človek bolj oklenil domače grude. Naši ljudje so brez dvoma prevzeli običaj izseljevanja od bližnjih kočevskih Nemcev, kajti že v predvojni letih so občine Čermojnice, Planina in Poljane beležile najvišje število izseljencev v Ameriko.

Najtežnji vzrok izseljevanja pa so slabe gospodarske razmere. Zaradi slabih prometnih zvez in kraškega ozemlja je belokranjski kmet prisiljen, da obdeluje svoje kamenite in ilovnate njive skoro že na srednjeveški način. Ozemlje južno od Gorjancev je izpostavljeno vsakoletnim elementarnim negodam. Točja zbilja Belokranjcu vinograde, njegovo najbolj obeljavno posest. Družine rastejo in ni čudnega, če si zaželi oče številne družine, da bi odražal "dolarje služiti". Doma seveda propada še itak slabo posestvo, ker ga ženske in otroci ne morejo obdelati. Bela krajina s svojim izseljeniškim vprašanjem zahteva vsekakor več pozornosti.

L. Z.

Živalski svet v visokem morju

Doživljaji na dolgem morskem potovanju so neskončno preprosti po svojem značaju, če jih ne prekinemo nobeni posebni dogodki. Nekoliko dni spremljajo še ptice ladjo, ki roma v brezbrežnost; tudi razposajena igra delfinov izostane, ko je ladja ostavila obrežna vodvoja. Po treh, štirih dneh sprejme vsako ladjo visoko morje s samotnostjo in popolno puščobo silne vodne puščave. Le izoliranemu pogledu mornarstva in živaloslovca se odkrivajo tenki izrazi življenja, ki ga seveda ne nedostaja niti tu. Samo on zapazi v tej sinji praznini na polagoma pojavljajočih se rožastih ali lilastih svetilkah, ki se ključijo morskimi ključki ali "portugalske galere", da se vožnja približuje vročemu pasu; samo njemu nekaj povedo kakor oljnate proge svetilkajoči se kačasti zavoji, ki obkrožajo ladjo ob mirnem vremenu od vseh strani. Ve, da so to toki živali. Čeprav jih skuša kaman razločiti z visokega krova, kadar prereže rilec ladje enega teh tokov, vendar ve, da bi s nizkim čolnom tu spodaj v nekoliko minutah z najpreprostejšo mrežo navelil na stotine najlepših živali, ki jih z visoke palube samo zato ne more opaziti, ker je njih večina prozorna kakor steklo ali pa neznačajna drobna.

Ze vožnja s čolnom dovoljuje čisto drugačna opazovanja in te povede med neskončno bogatstvo tega živalskega sveta. Če se prepušči mirno toku, bo opazil skoraj vedno mornarske ključke, ki se dvigajo kakor steklene čaše iz globočine in se sunkovito stiskajo skupaj, da bi priplavali s svojim spodnjim delom naprej. Iz bližine se ti razodejejo ti spreminjasti morskimi ključki kot zajetni stvor s metriskimi dolgi lovilkami, ki vise navzdol v neprestanem lakanju plena. Opaziš merske dolge verige plaščarjev iz vrste taliacej, ki se najvišjo pogledu le zdaj pa zdaj, kadar jih zadene pošten žarek in se zasvetijo v bujnih barvah. Drugače teh kakor pest velikih živali ne opaziš, ker so popolnoma prozorne. Visokomorski rib pa večinoma tudi iz čolna ne zagledaš razen letečih rib, ki jih ne manjka nikjer v tropskih morjih, kajti skoraj vse priljavajo samo ponoči na površino.

A tu se nastavi tvojem pogledu kakor bisernica lesketajoč se grozdi mičnih kroglic, vseh majhnih kakor stekleni biseri in le redkoma velikih kakor vinar. Tudi mornarji jih poznajo, kajti dejansko opaziš mnogo — radiolarij je s prostim očesom in je naravnost nerazumljivo, da je znanost toliko stoletij sprejedovala te stvore, ki jih pozna celo obrežni ljud. Znanost jih pozna namreč komaj št. let.

Hipoma je šilni iz vodvoja višnjevi blisk. Za trenutek je postal bakreno rdeč in je takoj spet izginil. Kakor majhna, v kovinski modrini svetilkajoča se ploščica je šilni tu v srak smek mičnih račkov, ki so jim radi te barvne igre naidei ime safirinov — tam je šilni kvilavku še eden, potem cel tucat, znamenje, da oživljajo vao površino tople vode v svoji lovski vnevi.

Če bi bili visoko morje opazovali vsaj tako s čolna, tedaj bi vedeli, že davno, da se podi po njem prav velika živalska družba. Kajti v tej družbi so prvi velikan. Venerin pas zraste v dolžino poldruga metra: marsikakšni mornarski ključki merijo celo po štiri metre; meduze dosežejo meter v premeru in žive gotovo po več let. A vsega tega niso videli in vedeli, iz vsega kvečjemu to, da plovejo juri rib in meduz tudi preko oceanov. Še Darwin je poskušal pred devetdesetimi leti, da bi si nalovil takšnih visokomorskih živali čisto preprosto s vrečami iz grobe, nepropustne jadrovine. Tako so odkrili šele l. 1845. morskali plankton. Še vedno dovolj primitivno je lovil takrat belokranjski živaloslovec Johannes Mueller male morske živali s mrežo za metolje. Šele znamenita ekspedicija angleške vojne ladje "Challenger", ki je dve in pol leta raziskovala vsa velomorska (od 1873. do 1876.), je doprinesla dokaz, da največji del zemlje ni brez življenja, kakor so menili prej, temveč največje in najvažnejše terišče življenja, ki je obenem prehrana vsemu drugemu, kar leze in gre.

O tem imamo čisto zmotne predstave. V šoli in v praktičnem življenju bi morali končno upoštevati dejstvo, da obkružuje od 510 milijonov štirinajstih kilometrov zemeljske površine celih 365 milijonov štirinajstih kilometrov morskali plankton. V nasprotju s kopnino, ki hrani življenje le na skrajnem površju, pa je poleg tega ta "vodna celina" polna življenja na globine 200 m, do 400 m pa še vedno življenja bogata. Po takem je občestno planktona tako zelo pravo življenje zemlje, da bi morala knjiga, ki bi obravnavala živali, izpolniti tri četrtine svojega obsega samo z opisi iz življenja v svetovju morja. (Ziv. in svet.)

Število ljudi na zemlji

Število ljudi na zemlji ni lahko dognati, ker se še v obsejnih pokrajinah ne da izvesti ljudsko štetje, zato se je treba zateči k cenitvi, ki lahko da dokaj različne rezultate. Mednarodni statistični zaved v Haagu računa, da živi v Aziji 90 milijonov, v Evropi 550 milijonov, v obeh Amerikah 230 milijonov, v Afriki 150 milijonov in v Avstraliji 7 milijonov ljudi. To bi dalo skupaj milijardo, 887 milijonov. Društvo narodov pa na osnovi štetja iz l. 1927. sklaša, da živi na zemlji milijarda in 906 milijonov ljudi.

Vesti iz Jugoslavije

(Povlašćeno uredništvo Prosvete u Jugoslaviji.)

ROPARSKI UMOR SREDI LJUBLJANE

Trije razbojnik vdrli v urad carinarnice ter s strelj ubili blagajnika. — Poldrug milijonska blagajna je ostala nedotaknuta. — Storičili pobegnili

Ljubljana, 18. okt. 1930.

Sinoči po 6. uri se je izvršil v poslojpu ljubljanske carinarnice od kolodvoru drzen roparski napad na blagajnika, ki so ga trije roparji ustrelili, a blagajna se niso mogli doteknuti. Potem so pobegnili brez sledu.

Kako je bil napad izvršen?

V uradu glavne carinarnice v Ljubljani, v poslojpu poleg kolodvora, je bil uslužben kot blagajnik Gvozden Pačetič, rodom iz Beograda, ki pa je že devet let na službi v Sloveniji, sprva v Trzinu, zdaj v Ljubljani. Stanovni pa je z ženo in hčerko v Sost. Medvoda, od koder se je vsako jutro vozil v Ljubljano ter se središče s vlakom spet vračal v Sost. Kakor ponavadi je tudi sinoči po 6. uri urejal blagajno. Tada ima obe blagajni, veliko in manjšo ročno, odprti, a ker je denar že prešel in vpisal v dnevnik, kjer se je vse ujemale, in ko je postavil zadnjo polico ter zaprl blagajni, je položil ključke na mizo ter hotel oditi. V isti sobi je tedaj tik za vrati s hodnika sedel finančni podpredsednik Ivan Kolar. Krog 6.25 so se vrata hrupno odprla in Kolar je zagledal naprejočo roko s revolverjem. Hip nato je prvi ropar ustreliš, šipa v steni, ki je delila blagajnikov prostor od prostora za stranke, je zasvnela, nakar sta za prvimi roparjem planila v sobo še dva roparja, pohitili so bliže k blagajniku ter oddali še dva strela. Blagajnik je vstal iz mise, zaklical "Jao meni!" ter se zgrudil ob mizi na tla. Roparji so pogledali blagajno, videli so, da je zaprta, a ključki, ki so ležali na mizi, pa ne bi mogli hitro odpreti blagajno, kar so strelj pač alarmirali ljudi; izmenjali so v kipu le nekaj besed ter nato pobegnili.

Blagajnik je obležal na tleh kot mrtev. Kolar pa je ves iz sebe planil na hodnik, kričal "Roparji, razbojnik, morilci!", prihiteli so stanovniki in hiše, obvestili so brzo reševalno postajo in policijo. Reševalni avtomobil je prejel Pantelčeva v bolnico, a je Pantelčev že medpotoma podlegel in so ga prenesli namesto v bolnico v mrtvašnico.

Pantelčeva so strelj ubili

Dve krogli sta ga zadeli; prva v prsi ter mu je ranila srce, druga krogla pa ga je zadela v trebuh. Oba strela sta bila vsak zase še smrtna. Vsaka pomoč bi bila zaman.

Policija je takoj poslala na liče mesta detektive ter stražnike, ki so poslojpe zastražili ter začeli z zasliševanjem. Pri tem so se zvedele še te-le podrobnosti:

Roparji dopoldan polzevali

Vse kaže, da so storičili morali biti dobro poučeni o razmerah v carinarnici in posebej še o delu blagajnika. Natanko so vedeli, da je blagajnik prav nekaj minut po 6. uri vsak dan prejel denar in da bi bila tedaj pač najboljša pripravna doba za napad. Vedeli so do minute točno, zakaj je bil prišli le nekaj minut, morali pa za eno ali dve minuti poprej v urad ter ubili blagajnika, bi našli blagajno še odprto in bi v trenutku kar segli po denarju ter odnesli stotisočake denarja. Zlasti zdaj, ko je izvozna trgovina živahna, je promet na carinarnici zelo velik. Denarji je bilo v blagajni za 900.000 Din, poleg tega pa še nad 400.000 Din v različnih menicah, vrednostnih papirjih itd. Da so bili roparji torej točno poučeni, o tem ni dvoma.

Dognalo se je, da so že dopoldne trije neznanji moški oprezali krog carinarnice. Krog pol 12. ure pa se je največji izmed treh trojice odločil za prvi korak k večerni tragediji — šel je v hišo pregledat teren. V prvem nadstropju se je ustavil, videl na hodniku ljudi pred blagajno, potem pa je stopil v drugo nadstropje ter tamkaj pri neki

stranki vprašal, kje je carinarna blagajna. Gospa mu je seveda razložila ter ustregla. Nato je moški odšel. V mraku so jih spet opazili, kako stoje pred hišo, nato pa so takoj po 6. uri odšli stat na stopnice v prvem nadstropju. Ko se je vračal 13-letni dijak Srečko Lenart domov v stanovanje v poslojpu carinarnice, je na stopnicah našel te tri neznanke, kako se pogovarjajo s njegovo 9-letno sestrico Bredo. Govorili so z Bredo hrvatski. Srečko je odšel nato z Bredo domov, a jedva je zaprl vrata za seboj, že je slišal strele v prvem nadstropju. Napad je bil že izvršen.

Kako so roparji pobegnili

Brž ko so roparji spoznali, da blagajne ne morejo odpreti in da utegnejo ljudje takoj priti v sobo, so vsi trije urno pobegnili po stopnicah navzdol ter na dvorišče. Tamkaj jih je opazil sluga Plečko. Ta je tudi slišal, kako je prvi govoril onima dveh "Tecite" in da je drugi kričal tretjemu "Trčimo, trčimo". Po tem sklepanju, da je bil večji ropar Slovenec, ostala dva pa Hrvat. Lahko pa tudi, da so vsi trije Slovenci ter so se hrvaščine posluževali le radi kritja. Policija domneva, da so pobegnili proti Zalogu in da so morda dohiteli vlak, ki pelje proti Zidnemu mostu, zato so obvestili brzo vse orožniške postaje ob železnici ter v ljubljanski okolici. Tudi po mestu so napravili racijo, a doslej jim ni uspelo, najti sled za njimi ali storilce celo zgrabiti.

Podpredsednik Kolar in sluga Plečko sta opisala osebe napadalcev. Vsi so bili elegantno oblečeni.

Roparski načrt ali maščevanje?

Ce je bil namen napadalcev, da oropajo blagajno, potem se jim je ta načrt popolnoma ponesrečil. Mislili so pač, da bo blagajna še odprta; ubili bodo blagajnika ter segli po stošakah ter odbežali. Vse načrt je bil preračunan na nekaj trenutkov. Računali so na brzokone, da v pisarni ne bo nikogar, razen blagajnika. Sprva so tudi opazili le blagajnika, ker se je Kolar nahajal tik za vrati, a ko so spoznali, da je blagajna zaprta, in so morda še zaslišali glas Kolarja, so jih živci zapustili ter so pobegnili.

Mogoče pa je tudi, da je bil ta napad maščevanje. Sicer pravijo, da Pantelčev ni imel spravnih osebni, a njegova carinarska služba mu jih je prav lahko nakopala.

Smrtna nesreča motociklista.

Sin upokojenega slojkega upravitelja v Lescah, 29-letni Ivan Semerl se je dne 5. t. m. težko ponesrečil ter pred dnevi poškodbam podlegel. V nedeljo 5. okt. se je poseljal od svojih prijateljev v Radovljici, ker se je imel te dni poročiti, zaročenka Pavla Drašlerjeva si je pripravljala doma poročno obleko, fant pa se je šel postavljat od prijateljev-samcev. Ko se je vračal na svojem motociklu domov v Lesce, se je sredi poti zvrnil neznan kako s motocikla ter se potolkel po glavi, da ga nezačevnega pripeljali v ljubljansko bolnico, kjer so ugotovili, da ima pretresene možgane in da si je prebil lobanjo. Ves teden je ležal v ljubljanski bolnici nezavesten, dne 13. okt. pa je podlegel. Pokopali so ga v Ljubljani. Lahko si mislimo žalost neveste, ki je mislila, da bosta v nekaj dneh njuna imena natanjena skupaj v poročnem oznanilu, a se je sama, Pavla Drašlerjeva, zaročenka, podpisala v črnoobrobljenem smrtnem oznanilu v časopisih.

Vlom v stanovanje. — V Stanovanju pri Poljčanah so tatovi vložili v hišo kmeta Ivana Trunka ter odnesli mnogo stvari. Bilo je tatov vsakor več, ker bi en sam ne mogel odnesti vsega tolikega plena. Tatovi so bili v svesti, da v soboto kmetje še posebej dobro spijo ali kaj izruvali so mreže v oknu ter se spazili v sobo, kjer spet otroci. Tamkaj so pustili tudi sekire, ki so jo za obrambo prinesli a seboj. Odpirali so brezskrbno omare ter kovčge ter spravljali blago iz njih. Pobrli so mnogo oblek, pa tudi 2000 Dinarjev v gotovini. Noč jih

je dala, noč jih je vzela. Ko so zjutraj domači hoteli obleči "obleke za k maši", oblek ni bilo več. Ali so kljub temu šli v delovni obleki k maši, o tem ne poročajo, le to, da orožniki tatov še niso našli.

Nova doba - nova meloda

Petindvajset odstotkov delavcev v Združenih državah je zaposlenih v obrtjih, ki so bile popolnoma nepoznane pred tridesetimi leti. Naloga šolstva je, da pripravljajo mladino k novim nalogam in da tudi pomaga odraslim, da se prilagodijo stalno spreminjajočemu se industrijskemu svetu.

Na letnem sestanku organizacije National Education Association je njen tajnik J. W. Brabtree predaval o razmerju šolstva in industrijskega sveta. Na letnem sestanku organizacije je njen tajnik J. W. Brabtree predaval o razmerju šolstva in industrijskega sveta. Na letnem sestanku organizacije je njen tajnik J. W. Brabtree predaval o razmerju šolstva in industrijskega sveta.

"Te spremembe so morda v dobro — za daljno bodočnost. Vse je odvisno od inteligence in hitrosti, s katero se delavec prilagodi novim razmeram. Razvoj v preteklosti je bil postopen in se je vršil brez težav. Čim je stroj prevel mesto delavca, so se odpirale nove vrste obrti, ki so nudile delo. Lahko je bilo vzdrževati ravnotežje. Ali v poslednjem času so stvari prišle iz ravnotežja. Industrija in financa je pretekla vse v organizaciji in moči in tako smo prišli v nered. Sedanje pomanjkanje ravnotežja utegne biti posledica okolišnice, da smo pospešili razvoj industrije in financa, med tem ko so druge vrste razvoja zaostale. Kar se tiče šolstva, je njegova naloga, da popravi prilagojenosti potom vstopa."

Kakor rečeno, 25% današnjih delavcev izvršuje tako dela, ki so bila neznana pred 30 leti. Naloga šole je torej, da vzgoji mladino za nove razmere, ob enem pa da prevzgoji odraslega, tako da mu pomaga prilagoditi se spreminjajočim razmeram. Vzgoja odraslih ima solidno gospodarsko ozadje. Ali vzgoja odraslih je tudi potrebna za to, ker ljudje imajo več prostega časa na razpolago in težijo po boljše življenju. To stran problema najbolj zagovarja prof. Jacks, ravatelj Manchester College-a na Angliji, ki sedaj predava po Združenih državah. On hoče, da se rokodelstvo reši od popolnega razpada, tako da tudi v mašinski dobi ostanejo one vrednote, ki so delo rokodelca, kateri je imel v lončevanju zaseben interes in ponos, da je izvršil stvar, ki je lepa in potrebna.

"Izvršiti kako delo s spretnostjo je resnično poklic človeka", pravi Dr. Jacks. "Žalibog pa milijoni ljudi dandanes ne potrebuje več spretnosti kot izvrševati kak stalno se ponavljajoči pogib. Zato ta delavec nima nikakega interesa v končni produkt. Vred tega mora človek najti v svojem prostem času priliko, da daje izraz svoji osebni sposobnosti in nagonu, da nekaj prispeva k splošnem dobru. Drugače človek zgubi svojo polno vrednost pred samim seboj in postane le del človeka. Njegov prosti čas naj mu pomaga, da odkrije samega sebe kot "popolnega človeka."

Raba prostega časa je ena izmed točk v programu letošnjega ameriškega vzgojnega tedna, ki se bo letos vršil v novembru med 10. in 16. Svrg tega "tedna" je, da se publika poduči o aktivnosti, idealih, uspehih in potrebah šolstva.

Vzgoja za rabo prostega časa, ali v praktičnem pomenu, boljše prilike za vzgojo v umetnosti, glasbi, industriji in splošni kulturi, je bil predmet tridnevne diskusije letošnjega shoda newyorške državne univerze v Albany. Dr. Jacks je bil eden izmed glavnih govornikov.

Zedinjene države Amerike in zedinjene države Evrope

Za navadnega Američana tvori Evropa enoto. Ne predstavlja si starega sveta kot mozaik različnih držav, temveč kot nekakšno dele, ki tvorijo eno celoto, "Evropo". Samo o njih Američanih, ki so osebno potovali po različnih državah Evrope, si lahko mislimo, da si nekoliko bolj ali manj točno predstavljajo globoka nasprotja, ki delijo evropske države. Če obisk takega Američana v Evropi ne traja dolgo, tedaj navadno zmaže v glavo pri promatranju tako čudne, nemislne in drage organizacije, ali bolje rečeno pomanjkanja organizacije, kot je Evropa s svojim velikim številom večjih ali manjših držav. Navadno vzame v roko avinčnik in začne računati ter primerjati evropske razmere s ameriškimi: razdalja iz Pariza v Berlin je približno ista kot iz New Yorka v Cleveland, O. Ekspresno blago, ki se pošilja iz Clevelanda po železnici, se dostavi v New Yorku v štirindvajsetih urah, med tem ko je najkrajši rok dobavljanja blaga iz Pariza v Berlin dva do tri tedne. In če vzame ne dosti večjo razdaljo Beograd-Berlin, pa traja pošiljka blaga več kot dvojni čas.

Kako malo se spoznajo poprečni Američani na Evropo, kakše dejstvo, da so l. 1914. mnogi bili mnogi, da se v Evropi vrši državljanska vojna.

Splošno mnenje Američanov o Evropi je danes, da je Evropa bolna in da se da odravit le v primeru, da padejo najprej gospodarski, potem pa tudi politični kitajski sidovi med ameriško in evropskimi državami, ki si čisto po nepotrebnem nasprotujejo druga drugi. Kadar se ustanove Zedinjene države Evrope po načinu Zedinjenih držav Amerike, potem bo Evropa ena velika, močna država, katere posamezni deli bodo izborni napredovali, ker si bodo brez vsake meje v prosti konkurenci dobavljali potrebna sirovine in fabrikate, ki v drugih delih manjkajo, ter bo s tem vpostavljeno na enak način splošno bogastvo, kot v Zedinjenih državah Severne Amerike, kjer porabljajo ene države premog, petrolej, železo, druge žito, živino, tretje sadje, in tako dalje, ter si te proizvode izmenjujejo in na tak način vsi izborni služijo. Američani so mnogi, da bi se dal ta gospodarski sistem prav imenitno uvesti v Evropi, in da bi se na ta način rešila in bolna Evropa prav hitro popravila. Zato čujemo po vsem ameriškem časopisju vedno bolj klic po Zedinjenih državah Evrope.

Ni tu prostora, da bi razglabljali, ali je takšna gospodarska sprememba v Evropi možna in kako bi se dala sprovesti, vsakega pa moramo priznati, da je ideja resna in vsega razmišljanja vredna. V Evropi ima mnogo pristašev, ki so načelno zanj, čeprav si morda še niso na jasnem, kako bi se dala uresničiti.

Kdor je natančneje preštudiral prav neverjetno blagostanje, ki vlada danes v ameriških Zedinjenih državah, je spoznal, da je glavni vzrok tega blagostanja dejstvo, da je ta država največje enotno carinsko ozemlje na svetu, v notranjosti katerega lahko blago svobodno kroži.

Pomisliti je treba, da vsebuje ta ameriška carinska unija 48 držav, ki tvorijo eno veliko republiko v skupni velikosti 7.839.000 kvadratnih kilometrov s prebivalstvom 120 milijonov ljudi, med tem ko obstoja nesrečna Evropa iz 28 nezavisnih držav, to se pravi iz 28 različnih gospodarskih ozemelj, ki so zgradila druga proti drugi 28 carinskih zidov in tako povzročila vedno naraščajoče težkote za industrijsko proizvodnjo in prodajo tovarniških izdelkov in sirovine.

Ce primerjamo velikost ozemlja Zedinjenih držav z Evropo, tedaj vidimo, da sta obe zemlji približno enaki, a Zedinjene države imajo velikansko prednost v tem, da predstavljajo eno samo gospodarsko enoto. Transport blaga je tamkaj prost, brez carinarnic in brez ovir, ki jih tvorijo nepotrebne upravne odredbe. V Ameriki je vsakdo svoboden, da brez vsakega dovoljenja in ne da bi moral oblaščati pokazati svojo sposobnost za to, u-

stanovi trgovino, obrt, podjetje ali tovarno na mestu, ki ga smatra zase za najboljšega. Nasprotno pa je v Evropi vse polno dejstev, ki ovirajo naravni razvoj podjetij ter jim škodijo.

Marsikateri strokovnjaki v naravnem gospodarstvu so mnenja, da je iskati vzrok napredujočega propada evropskega gospodarstva skoraj izključno le v omenjenih kitajskih zidovih, s katerimi so se obdale države. Preokupuje, da čaka Evropo uroda stare Grške, koje civilizacija je naraščala v notranjosti premajhnega ozemlja, na katerem so obstajale države, ki jim je manjkala smisel za sodelovanje. Enako bo Evropa propadla, ako ne pride do enotnosti in se ne organizira na skupni podlagi.

Kakor imajo Američani napadne pojme o Evropi, tako imajo tudi oni Evropejci, ki niso bili v Ameriki, in ti so v večini, zelo napadne predstave o Zedinjenih državah. Najbolj napadni pojem o njih je pa ta, da si jih Evropejec predstavlja kot veliko državo, kot na primer Nemčijo ali Francijo, ali pa morda nekoliko večjo.

Smatram se za povprečnega evropskega inteligenta in kot takemu mi je naenkrat prišlo kot razodetje, ko sem kakšnih štirinajst dni potoval po Ameriko, kakšni velikanski ozemlje je to: da to ni ona velika ali zelo velika država, kot si jo navadno v Evropi predstavljamo, temveč da so to v istini "Zedinjene države", to se pravi skupina velikih in manjših držav, ki so se združile v eno celoto, a pri tem ohranile svoje posebnosti, tako da se še vedno zelo razlikujejo med seboj. Omenil sem že, da so Zedinjene države približno tako velike kot ozemlje cele Evrope. Ce primerjamo Jugoslavijo s posameznimi državami Unije, vidimo, da je Jugoslavija nekoliko manjša kot država Wyoming in nekoliko večja kot skupno ozemlje države Pennsylvania in New York ali Illinois in Indiana. Preko vse Francije, od severa do juga ali od vzhoda do zahoda, rabita s brzovalnikom največ osemnajst ur, preko Zedinjenih držav pa pet dni.

Zedinjene države s svojim prebivalstvom 120 milijonov ljudi, to je s šestkratnim prebivalstvom Jugoslavije, pa še daleko ne predstavljajo vsakega razvoja in napredka. Po mnenju ameriških strokovnjakov lahko prehranjajo 400 ali pa tudi 500 milijonov prebivalcev. Priprani so, da se da to število v normalnem razvoju tudi doseči, kajti zelo velik del tamošnjega naravnega bogastva je še neizkoriščen in velika, deloma rodovitna, deloma nerodovita ozemlja še niso naseljena ali pa imajo zelo redko prebivalstvo. Potem umetnega namakanja so se spremenili velike puštinje v zelo rodovite pokrajine, kot na primer Utah in Colorado, za ostale so pa načrti za kultiviranje pri državnem poljedelarskem uradu v Washingtonu večnoma že pripravljeni.

Danes so že Zedinjene države najmočnejša in najbolj bogata velesila na svetu, a izgleda, da se bosta njih moč in bogastvo še mnogo povečala. Napadno bi pa soditi tisti, ki bi menili, da je pri Zedinjenih državah, če Evropa propada in obuboša, Američani sami so prepričani, da morejo Zedinjene države napredovati v blagostanje, ako napredujejo vse države, s katerimi so v odnosu. Zato pri njih zanimanje za evropske zadeve, predvsem na gospodarskem polju, vedno bolj narašča.

Dr. Pavel Breznik (Beograd).

P. R.

Zgodba iz naših dni

"Matin" je priobčil za marsikatero ljudi neverjetno vest. Vlada se je bila odločila za energičen ukrep, da bi dovedla tudi zadnjega izmed tistih, ki so se bili potuhnil, do izvršitve njegove dolžnosti. Vseposred naj bi orožniki in policisti ustavili vsakega civilista, ki bi ne bil po kakšnem vidnem pohabljenju ali po letih očitno oporočen vojaške službe, ustavili naj bi ga

kar na cesti in če bi se ne mogel zadovoljivo izkazati glede svojih vojaških zadev, naj bi ga na mestu odgnali do najbližje vojne oblasti.

Ko je Gaston Fripancourt to prebral, so se mu začela kolena trepeti in njegovo srce je grozilo, kar še zdavnaj ni delalo za Francijo, da bo storilo tudi za njegovo telo, to namreč, da bo prenehalo biti. To je bila premeteta stvar! Ali ga bodo sedaj vendarle ulovili v zanko? Dolejš se je bil tako lepo izmuzal skozi tesno mrežo rekrutacijskega reda. Ko je prišla zapoved, naj se javijo k pregledu še enkrat vsi iz njegovega letnika, ki so jih bili prej spoznali za nesposobne, se enostavno ni odzval. Iz svojega rodnega mesta Rouena se je preselil v Pariz, kjer je živel zunaj v Neuillyju nepriglasen pri neki stari teti, na dije avestobo se je lahko zaposel in ki je bila popolnoma aporazumna a tem, da si Gaston ohrani svoje kosti zdrave — po svojem zadnjem naboru so se bil namreč dobro popravil. A da ne bi postal kakšen zlohoten ased radoveden, kakšen mladi moš je to, ki se ne tiči v uniformi, se je podajal vsako jutro zrakom, ko so ljudje v Neuillyju še spali, proti Parizu in je posedel potem ves dan po kavarnah, dokler se ni vrnil pozno zvečer, ko so Neuillyčani spet spali, domov. To je bilo v ostalem čisto po njegovem okusu.

In sedaj bi se moralo mahoma končati! Vask stražnik ga je lahko ustavil in po vplegdu v njegove pomanjkljive vojaške papirje — kajti Gaston ni imel nobene protekcije in da bi se seznanil a spretnimi ponarajevalci mu tudi ni bilo uspelo — bi ga prijel, na kar bi ga vtaknili vsekakor v novomodno, svetlo-modro vojaško suknjo. To je bilo strašno.

Gaston Fripancourt je premišljeval, kaj bi bilo storiti na račun svoje kože. Ali naj se pri teli zapre, dokler ne mine vojna? Ne, to ne bi šlo. Prvič tega ne bi prenesel in drugič bi postala tetina postojavnica nanj posorna. In da bi teta te šenske ne pustila v hišo, tega res ni mogel zahtevati. Teta bi tudi gotovo ne bila voljna opravljati vse hišno delo sama.

Tri ure je atakal Gaston svojo glavo med dlanmi, potem ji je istenil izvrstno misel. Stekel je v najbližnjo knjigarno, kjer si je nabavil sa dva franciska majhno snanestveno delce. In ko se je vrnil pozno zvečer v tetino stanovanje, ni odšel spat, čeprav je bil po vsem tem razburjenju preneseno izmučen, temveč je ostal vsa noč pokonci in študiral. Zjutraj pa si je obrihl, ne brez obžalovanja, svoje mišne brčice. Potem je stopil iz hiše kakor običajno.

Reačično, ob treh popoldne približno mu je bilo občutiti naredbo, ki jo je prejela policija. Baš je hotel prekoračiti ulico Rivoli, ko ga je neki stražnik hotel ustaviti. "Ali niste mobilizirani?" se je glasilo vprašanje.

A zdelo se je, kakor da je stražnik Fripancourtu zrak. Mirno je nadaljeval svojo pot.

SE JE VJELA V LASTNO MREŽO

Pred nekaj dnevi so čikaški dnevnik poročali o senzacijskem ropu na Gold Coast, kjer žive čikaški bogatniki. Roparji so obrali mrs. Laura H. Price, promicantno "society lady", raznih nakitov in kolubov. Po ropu je ta ugledna dama dobila \$17.500 zavarovalnice za izropano blago. Pa ni to imele sreče. Policija je namreč dognala, da je rop aranžirala sama in da delo najela nekaj čikaških roparjev, ki so denar stare kar kade kade. Mlada je bila erotična. Pred sodnikom sta dva roparja izjavila, da je bil "holding" njeno delo.

in mi privošči čuvaju javnega miru niti pogleda. Ta je stekel za njim in ga zgrabil za ramo. "Vase papirje!" je zavpil.

Tedaj se postavi Gasto Fripancourt na široko in mogočno pred stražnika, zavijal je rokave, kakor da se hoče boksat — in pri tem je dejal mirno, a jedrnat: "How dare you! Mind your own business, you bloody idiot!"

Stražnik je prebedel. Salutaral je. In potem je ustavil vojni promet, da bi mogel Gaston Fripancourt prekoračiti cesto.

RAZNE VESTI

Vesti v časopisju ne morejo našiti delavcev

New York. — William Z. Foster, komunistični kandidat za guvernerja države New York, napoveduje težke čase za delavce na zimo. Dejal je, da se delodajalci norčujejo iz brezposelnih delavcev, ker na eni strani sklicujejo konference za odpravo brezposelnosti, na drugi pa znižujejo meze in odslavljajo delavce. Negleda na to, da se delodajalci norčujejo iz brezposelnih delavcev, ker na eni strani sklicujejo konference za odpravo brezposelnosti, na drugi pa znižujejo meze in odslavljajo delavce. Negleda na to, da se delodajalci norčujejo iz brezposelnih delavcev, ker na eni strani sklicujejo konference za odpravo brezposelnosti, na drugi pa znižujejo meze in odslavljajo delavce.

Zupan Thompson v bolnišnici

Chicago. — Zupan Thompson je v petek naglo obolel na vnetju slepiča in takoj so ga odvedli v bolnišnico, kjer je bil operiran. Po zadnjem poročilu zdravnikov je njegovo stanje koščljivo. Zupan si je baš pripravil govor za volilni shod, ko ga je napadla bolezen. Njegov govor je bil potem prečitat v Appolo gledališču. Govor, v katerem je Thompson napadel "Tribuno", je tako robat, da ni za objavo.

North Carolina ima letos 28.000 manj avtov

Raleigh, N. C. — Sprague Silver, načelnik oddelka za izdajanje avtomobilskih licenc, javlja, da je v North Carolini 28.000 manj avtomobilov kot jih je bilo pred enim letom. Avtomobilske firme so v mesecu septembru prodale za 47% manj avtov kot v istem mesecu prejšnjega leta.

Komunisti obojeni

Los Angeles, Cal. — Trije komunisti so bili obojeni na mesec dni zapora vsak, ker so razpečevali radikalne tiskovine na shodu brezposelnih delavcev. Policija ne nadleguje ljudi, ki razdeljuje agitatorične letake za kandidate republikanske in demokratske stranke.

Profil gledališne družbe

Hollywood, Cal. — West Coast Theaters, Inc., ki kontrolira nad petsto gledališč na pacifičnem obrobju, nannanja, da so njeni profiti v prvih šestih mesecih tekočega leta tri milijone dolarjev, en milijon manj kot jih je napravila ta družba v l. 1929.

Marijana Zeljeznova-Kokalj:

DARINKA

(Povest, ki je bila nagrajena v literarnem konkursu Prosveta.)

"Bogata je! V banki v Ljubljani ima že nekaj, nekaj ima pa v Ameriki v banki."
 "Glejte, glejte!"
 "Kam jo pa mislite dati na stanovanje?"
 "Spela je iztaknila neki fini zavod!"
 "Gotovo je brezverski!"
 "Kajpak! Spela ne mara za samostan!"
 "Jaz pa mislim, da je najbolje, če jo vzgojite v samostanu!"
 "Jaz tudi tako mislim... Ali ne maram ugovarjati Speli!"
 "Mari se je bojite?"
 "Babe? Tisto pa že ne. Ali nočem se mešati v njene zadeve!"
 "Kot hišni gospodar samo zapovajte! Škoda je za dekle! Lepo in bogato je!"
 "In poje, poje! To mi dela največje preglavice."
 Župnik je izpil požirek.
 "Bo kakor njena mati! Pazite bolje na njo!"

"Morda bo pa celo nuna! In — — —"
 "Poklical bom Spelo!" je rekel in vstal.
 Morda bo pa nuna, mu je brnelo v ušesih in dolarečke bo dobil Andrej!
 Župnik je pa trenil z očesom in si zadovoljno mrl roke: "Morda bo še nuna, dolarečki pa bodo ali na korist cerkve."

Prepričevala sta Spelo tako dolgo, da je pristala.
 Zvečer je napisala Dani dolgo pismo in rekla, da želi oče, da se Darinka vzgaja v samostanu. Ko je započela pisanje, je začela proti strani, kjer je bila šola.

"Ti si nagovoril župnika, župnik očeta — ali ne pomaga nič vsa tvoja peklenska modrost! Spela je še tu in Darinka bo šla pot k solcu, a ne v senčate drevorede samostanov. Vem, da te peče vest, ko vidiš to lepo dekle poleg svojih bledih in zanikanih dveh hčera. In njen glas! Vsi se ga boje. Naj poje Bogu v čast," je rekel župnik, jaz pa pravim: "Zalostnim ljudem v veselje!"

VIII.

Ali ste že videli ujeto ptičico v zlati kajbici?

Darinka je pritisnola glavo na hladno steklo. Bila je noč in ona je vstala. Meseč je sijal... Ona je brisala solze. Nikoli ni smela sama na vrt, vedno samo z vsemi skupaj. Molčati je morala skoraj ves dan. Tudi prijateljice ni smela imeti. Vsak dan se je morala izprehajati po dvorišču z dvema deklicama. In vsak dan sta bili dve drugi. Vedno so bile v tleh. Kaj naj govori z njimi! O Speli in domu? Smejale bi se ji tovarišice! O Soli? To ni zanimalo nje.

Od vseh součenk ji je bila najbolj všeč Nevenka. Tako se je znala smejati. Bila je zunanja. V odmoru je morala biti vedno pri prečastiti sestri.

"Zakaj?" se je vpraševala sama. Silila je mimogrede, da se preveč živo obnaša in da bi lahko pokvarila druge deklice. To pa ji ni šlo v glavo. Kako more pokvariti Nevenka druge deklice? Nazadnje je vprašala svoji sluščajni tovarišici: "Zakaj je Nevenka vedno v odmoru pri častiti sestri?"

"Ali res ne veš?"
 "Ne."
 "Iz take hiše je!"
 "Iz kakšne?"
 "Kako si neumna! Njena mati ni nič vredna!"

"Zakaj?"
 "Pevka je!"
 Darinka je osupnila. Ker je pevka, pa ni nič vredna! Mučila se je. "In jaz sem pa hotela postati cerkvena pevka! Vsi mi pravijo,

kako lepo pojem. Se celo častite sestre. Tako rada pojem. Ali je to greh? Mora že biti!"

Pri prihodnji spovedi se je izpovedala, da želi biti cerkvena pevka.

"Pa to ni greh, ljubi otrok!" ji je rekel spovednik. "Kdo ti je pa to rekel?"

Obotavljala se je, nazadnje je pa dejala: "Od Nevenke mama je tudi pevka in zato ni nič vredna!"

"Vidiš, dekletce! Pevka lahko poje svete pa tudi grešne pesmi!"

"Kakšne so pa grešne pesmi?"

"Grde. Kadar jih kdo poje, Jezus joka!"

"Zakaj jih pa potem pojejo?"

"Počakaj, da bo večja! Takrat bo marsikaj razumela."

"Potem lahko pojem?"

"Poj, poj, kolikor hočeš!"

"Ali ne bo Jezus žalosten?"

"Ne, še vesel te bo!"

"In tudi potem ne bo žalosten, če bom postala pevka?"

"Tudi potem ne, če bo lepa tvoja pesem!"

Ko je zagrinjala okence, je še rekel: "Poj, poj, da razvedriš potrte in osamljene!"

Darinka se je pa zamislila: "Pesmi so svete in grešne! Kako je to, da je povsod greh?"

Grešne je prav dobro izdelovala v šoli. Sestre so jo imele radi, ker je bila mirna in skromna in ker je v redu plačevala.

Na koncu šolskega leta je bila svečanost na prireditvi. Nevenka in Darinka sta imeli tudi mali vlogi. Peli sta dvoglasno kot dva vilina otroka. Nevenka je bila takoj v svoji vlogi. Igralca kri. Ali je bila pa zato Darinka neokretna.

"Kakor medved si!" je rekla Nevenka Darinki. Obnašal se in ne misli, da te drugi gledajo!"

"Če me je pa sram!"

"Kaj te bo! Imaj tako krasen glas, ali ni škoda, da pokvariš vse s svojo igro!"

"Meni se zdi tako smešno, da igram. Saj vendar val veda, da to ni res..."

"Semica! Moja mamica igra po zimi skoraj vsak večer."

"Kje?"

"V gledališču!"

"Kdo jo pa gleda?"

"Ljudje!"

"Tudi?"

"Ali ti še ne veš tega?"

Odkimala je.

"Potem ti pa moram vse povedati!"

"Le!"

"A kdaj?"

"Veš, po predstavi, ko se preoblačimo. Sedaj samo poleg mene. Ko bodo sestre zaposlene z drugo igro, smukneva na vrt in se pomeneva!"

"A če zapanijo?"

"Ni se ne bo! Rekla bom, da me boli glava, ti si pa šla s menoj, da ne bom sama."

"A to je laž."

"Ni ne stri. Ena več ali manj pri spovedi!"

Kakor sta se zmenili, tako sta tudi naredili.

In tisto noč Darinka ni mogla dolgo zaspati. Igralci, igralke, plesalci, plesalke, pesmi, godba, šopki, umetnost, slava, sreča — vse to se je podilo akoni njeno čisto dušo kakor bešen sen.

Potem, ko je bila na počitnicah doma, najraje se je izgubila v gozd ali na travnik ob potoku in pela, plesala in se priklanjala cvetju in drevmu. V samotji je bila samo vilin otrok iz življenske bajke.

(Dalje prihodnjič.)

A. P. Čehov:

ČEVLI

Uglaševalcev klavirjev Murkin, obrt, rumenega lica, z nosom umazan od tobaka in z vato v ušesih, je stopil iz svoje sobe na hodnik in z zvonom glasom poklical:

"Semjon! Semjon!"

Kdor bi pogledal v njegovo plašno lice, bi bil mišljil, da se je usulo nanj apno s stropa, ali pa da je v svoji sobi pravkar zagledal prikazen.

"Za Boga Semjon," je zavpil, ko je zagledal moža, ki je tekel k njemu. "Kaj je to? Bolehen sem, revmatizem imam in ti me siliš, da hodim bos. Zakaj mi še nisi prinesel čevljev? Kje pa so?"

Semjon je šel v Murkinovo sobo, pogledal na prostor, kamor jih je navadno postavil očiščene, in se počeljal po tliku: čevljev ni bilo.

"Kje pa so, prekleti!" je spregovoril Semjon. "Snoči sem jih čistil in zdaj se mi, da sem jih postavil semkaj..."

Hm... Včeraj sem bil pijan, priznam. Mogoče, da sem jih nevede postavil v drugo sobo, a vrag jih pijan pozna, ko se ne bo ne poznal. Najbrž sem jih

nesel h gospe, ki stanuje poleg vas... k igralci..."

"Lepo je to. Zaradi tebe moram zdaj vznemirjati gospo. Zaradi malenkosti buditi pošteno ženo."

Sopel in pokaljal jo je prišel Murkin k vratom sosedne sobe in previdno potkal.

"Kdo je tam?" se je zaslišal čez nekaj časa ženski glas.

"Jaz sem," je z žalostnim glasom začel Murkin in se postavil v pozno kavalirja, ki govori z damo iz velikega sveta. "Oprostite mi, gospa, da vas vznemirjam, a bolehen sem, revmatičen..."

Gospodje zdravniki so mi ukazali, da si moram vedno močiti noge v vroči vodi preden grem h generalni Sevelecini ugaševalci klavir. Vsekakor pa ne morem iti k njej bos..."

"Kaj pa potrebujete? Kakšen klavir?"

"Ne klavirja, gospa, ampak čevlje. Neotesane Semjon je očistil moje čevlje in jih pomotoma nesel v vašo sobo. Bodite, gospa, tako ljubezni, pa mi dajte moje čevlje."

Začel se je šum, akok s postelje in dranje copat, nato so se vrata malo odprla in polna ženska roka je vrgla Murkinu par čevljev pred noge. Ugaševalci se je zahvalil in odšel v svojo sobo.

"Čudno..." je zamrmral, ko je obupal čevlje. "Ta čevlji ni videti za desno nogo. Saj sta oboje za levo nogo. Oba za levo. Počakaj, Semjon, to vendar ni so moji čevlji, imajo črno podlogo in niso tako zakrpani, a ti so pošvedrani in brez podloge."

Semjon je vzel čevlje, jih parkrat obrnil pred svojimi očmi in se namrnil.

"To so čevlji Pavla Aleksandroviča..." je zagodel, gledajoč izpod obrvi.

Levo oko je imel škiljasto.

"Kakšnega Pavla Aleksandroviča?"

"Igralca... ki prihaja semkaj vsak tork. Obul je namestu svojih vaših..."

Po pomoti sem torej postavil oboje para v njegovo sobo: njegovega in vašega. Je pač smola.

"Pa pojdi in zamenjaj."

"Živijo," se je zasmejal Semjon. "Pojdi in zamenjaj..."

A kje naj jih zdaj vzamem? Minila je že cela ura, kar je odšel...

Pojdi in vprašaj veter na polju."

"Kje stanuje?"

"Kdo ga pa pozna! Semkaj pride vsak tork, a kje stanuje — tega mi ne vemo. Pride, prenoči, pa ga spet čakaj do drugega torka..."

"Vidiš, svinja, kaj si naredil. Kaj pa naj zdaj storim. Čas je

že, da grem h generalni Sevelecini. Preklete, noge so mi čisto zmrmale."

"Saj lahko kmalu zamenjate čevlje. Obujete zdaj te do večera, a zvečer pojdite v gledališče..."

Tam povprašate za igralca Blistanova... Če pa počete iti v gledališče, morate počakati do drugega torka. On prihaja semkaj samo ob torkih."

"Zakaj pa sta oboje čevlja za levo nogo?" je vprašal ugaševalci, jezo ogledujoč čevlje.

"Kakršne mu jih je Bog dal, take nosi. Siromašne..."

Od kod naj ima igralec boljše? "Kakšne čevlje pa imate, Pavel Aleksandrovič, mu pravim!"

"Ali vas ni sram!" A on mi odgovori: "Molti in se sramuj. V teh čevljih sem igral grofe in kneze," je rekel. Čuden človek. Z eno besedo, umetnik. Če bi bil jaz gubernator ali višji poveljnik, dal bi vse te igrice v zapor."

Neprenoshoma je Mrkin stokal in se ježil, ko je obupal oboje čevlja za levo nogo in kapa odšel h generalni Sevelecini. Ves dan je hodil po mestu, ugaševal klavir, in ves dan se mu je zdelo, da gleda ves svet njegove noge in vidi na njih zakrpane čevlje s akrivljenimi petami. Poleg moralnega trpljenja je občutil tudi fizično: očutil si je nogo.

Zvečer je bil v gledališču. Igrali so "Viljevo brado". Malo pred zadnjim dejanjem in po protekciji znanca flavtista so ga šele spustili za kulise. Ko je prišel v moško garderobo, je našel tam vse moške osebe. Eni so se preoblačili, drugi šminjali, tretji kadili. Viljeva Brada je stal poleg Bobeša in mu kazal revolver.

"Kupi ga," je govoril Viljeva Brada. "V Kurkem sem ga kupil po izredni ceni za osem rubljev, a tebi ga dam za šest... Izredno poceni!"

"Bodi oprezen, poln je."

"Ali bi mogel govoriti z gospodom Blistanom?" je vprašal ugaševalci.

"To sem jaz," se je obrnil k njemu Viljeva Brada.

"Oprostite, da vas vznemirjam," je prišel ugaševalci s prosečnim glasom: "toda verujte mi... bolehen sem, revmatičen..."

Zdravniki so mi nasvetovali, da si moram noge..."

"Kaj pa prav za prav želite?"

"Poglejte..." je nadaljeval ugaševalci, govoril Viljevi Bradi. "Tisti... nocoj ste vi prenočili v najemnih sobah trgovca Buhčeva... v sobi številka 64..."

"Kaj pa čenčate," se je nasmešnil Bobeš. "V sobi št. 64 stanuje moja žena."

"Žena? Drago mi je..." Murkin se je nasmešnil. "Saj prav ta vaša žena mi je dala te čevlje..."

Ko je on, ugaševalci je pokazal na Blistanova, "žel od nje, sem iskal svoje čevlje..."

ključem, veste, slugo, on pa pravi: "Vaše čevlje, gospod sem nesel v sosednjo sobo." On je po pomoti, kar je bil pijan, nesel oboje para v sobo št. 64, tu se je Murkin obrnil k Blistanovu, "a vi, ko ste šli od gospodove žene, ste obuli moje..."

"Kaj pa vendar hočete?" je rekel Blistanov in se jeznal zadri: "Ali ste mogoče prišli spletkarit?"

"Niti najmanj ne, Bog me varuj! Vi niste me razumeli..."

Zaradi česa? Zaradi čevljev. Saj ste v sobi št. 64 prenočevali nocoj."

"Kdaj?"

"Nocoj."

"Ali ste me vi tam videli?"

"Ne, nisem vas videl," je odgovoril Murkin precej razdražen. Vselej se je in se začel suzuvati..."

"Nisem vas videl, a gospodova gospa mi je dala vaše čevlje..."

namestu mojih."

"S kakšno pravico trdite take stvari, milostljivi gospod? Ne govorim o sebi, a vi žalite nekoga in to še celo pred njenim močem."

Za kulise smeli je nastal strahot. Murkin Bobeš, ušaljen mož, je nasenkrat pordel in z vso močjo udaril po mizi, tako da je v sosedni garderobi postalo dvema igralnima slabob.

"In ti verjameš?" je vpil Viljeva Brada. "Ti verjameš temu lopovu? O, ali hočeš, da ga ubijem kakor psa? Hočeš! Zresek bom napravil iz njega. Zmrvil ga bom."

In vsi, ki so se ta večer sprehajali v mestnem parku poleg gledališča, pripovedujejo sedaj, da so videli, kako je tekel pred četrtim dejanjem iz gledališča po glavni cesti bos človek v kostumu Viljeve Brade z revolverjem v roki. Kaj je bilo potem, ni nihče videl. Znano je le, da je Murkin po svojem seznanju z Blistanovim dva tedna ležal bolan in beseden: "Bolehen sem, revmatičen," še dodajal: "Ranjen človek sem..." (Zdr. Ocv.)

Otročki kašelj!

Bi se morali ustaviti predno potane noroz. Ustavite tiste šepetajoče in šepetajoče Blistanom proti kašlju. Ustavite pri otrocih in odraslih se 48 let. Prijetno, varno, učinkovito. Lejterer se ima. 35c in 50c. Severa's Cough Balsam.

SEVERA'S COUGH BALSAM

SLOVENSKA NARODNA PORN JEDNOTA

Indaja svoje publikacije in se posebno list Prosveta za koristi, ter potrebne agitacije svojih društev in članstva in za propagando svojih idej. Nikakor pa ne za propagando drugih političnih organizacij. Vsaka organizacija ima običajno svoje glasilo. Torej agitatorični dopisi in naznanila drugih političnih organizacij in njih društev naj se ne pošiljajo listu Prosveta.

V STARI KRAJ

Večina naših starokrajskih potnikov prihodnjih par mesecev bo potovala v sledečih skupinah:

24. oktobra na slavnem ILLE de FRANCE, ki je rojakom tako dobro znan, da ne rabi še posebnega opozorjenja;

25. oktobra na SATURNIJI na Trst;

11. novembra na najnovejšem in najmodernejšem francoskem parniku — LA FAYETTE — se vrši posebno skupno potovanje za one potnike, ki nimajo veliko denarja. Trejni razred do Ljubljane skupno s davkom stane samo \$109.75. Poleti je ta parnik samo za turiste, a sedaj se nudi tudi potnikom tretjega razreda. Kdor hoče poceni potovati, naj se pridruži temu potovanju;

12. novembra VULCANIA na Trst;

21. novembra zopet odpluje ILLE de FRANCE;

29. novembra na SATURNIJI boščno potovanje na Trst;

8. decembra skupno potovanje na AQUINII;

5. dec. 1. boščno potovanje po Francoski Muziji in prikljubljem PARISU;

12. dec. glavno boščno potovanje na parniku — ILLE de FRANCE;

16. dec. EUROPA, ki nudi sadnje priliko za boščno potovanje.

Ako želite potovati na kakem drugem parniku, pišite po naš Varni red. Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na:

JEO ZAKRAJSEK

Middtown Bank of New York

630 — 9th Avenue,

New York, N. Y.

Agitirajte za Prosveto!

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Oct. 30, 1930) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen valed napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov. Naši zastopniki so vsi državni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$6.00 in za pol leta pa \$3.00. Član SNPJ doplačajo \$4.80 za leto, za pol leta \$2.40.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$7.50, za pol leta \$3.75, za člane \$6.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.50, za vse leto pa \$9.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Član doplačajo samo 50c za poštnino.

Mladinski List stane za celo leto \$1.20.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

Upravištvo "PROSVETA"

257 S. Lawrence Ave., Chicago

NAZNANILO

Is upravištva lista Prosveta

Naznaja se, da je cena oglaševanja v dnevniku Prosveta, v dnevniku, druge dneve izven dnevnika, je izkoren preje. To velja za člana, društva in druge posameznike.

Najnižja cena za palec prostora v dnevniku Prosveta, ki daje je 50c; v dnevniki izdaj po \$1.00 za enkratno priobčitev. Za oglaševanje po velikosti prostora. Kadar pošljete oglaševanje, vključite vselej, kateri dan želite, da se vaš oglaševanje priobči in koliko namenovate potrošiti.

Vselej pišite točno in ob pravem času, ako želite imeti dobro poslugo. Prosimo vas, da to upoštevate.

Philip Godina, upravitelj.

Naročnina za list Prosveta

Za Zdrst, države in Kanado \$4.00

1 tednik in 4.00

2 tednika in 2.00

3 tednika in 2.00

Za Cicero in Chicago je \$7.50

1 tednik in 0.50

2 tednika in 1.00

3 tednika in 1.50

Tednik sam stane \$1.20

Tednik v Evropo stane 1.70

Postnina za tednik v Evropo . . . 50

Mladinski List stane \$1.20

ML List v Evropo stane 1.50

Cena oglaševanja po dogovoru.

Filip Godina, upravnik.

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJENA VSA